

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ของผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนทั้งในหลักการ ทฤษฎี และข้อมูลต่างๆ โดยได้ศึกษาหัวข้อต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. เอกสาร

- 1.1 ความหมายของการประกันคุณภาพ
- 1.2 ความจำเป็นในการประกันคุณภาพในสถานศึกษา
- 1.3 ความเป็นมาของวิทยาลัยพลศึกษา
- 1.4 การประกันคุณภาพของสถานศึกษาในสังกัดกรมพลศึกษา
- 1.5 ขั้นตอนการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา
- 1.6 การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการ

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 2.1 งานวิจัยในประเทศ
- 2.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. เอกสาร

1.1 ความหมายของการประกันคุณภาพ

แต่เดิมคุณภาพมักจะหมายถึงสภาพของสิ่งต่างๆ ที่เชื่อกันว่าเป็นที่ยอมรับได้และมีความเหมาะสม โดยเฉพาะในความคิดของผู้ผลิต แต่ต่อมาได้มีการเน้นคุณภาพที่เป็นความพึงพอใจของลูกค้ามากขึ้น ดังนั้นคุณภาพจึงหมายถึงสภาพของสิ่งต่างๆ ที่ตรงกับความต้องการของลูกค้าหรือมีการเบี่ยงเบนไปจากความต้องการของลูกค้าน้อย (วรภัทร์ ภูเจริญ. 2541 :10)

ในวงการอุตสาหกรรมหรือธุรกิจต่างๆ มักจะมีการตรวจสอบผลิตภัณฑ์ว่ามีคุณภาพได้มาตรฐานตามที่กำหนดไว้หรือไม่ แต่การตรวจสอบนั้นต้องเสียค่าใช้จ่ายมากโดยเฉพาะในวงการอุตสาหกรรมซึ่งมีการผลิตออกมาเป็นจำนวนมาก จึงนิยมใช้การสุ่มตรวจ ต่อมาจึงเริ่มใช้การควบคุมคุณภาพ (quality control) ซึ่งเป็นการนำผลจากการตรวจสอบไปวิเคราะห์เพื่อหาข้อผิดพลาดและกำหนดมาตรการในการตรวจสอบหรือแก้ไขกระบวนการผลิตให้ดีขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ทั้งการตรวจสอบและการควบคุมคุณภาพเป็นการตรวจที่ปลายทาง คือผลผลิตเท่านั้น เป็นการแก้ไขที่ปลายเหตุ จึงมีแนวคิดที่จะใช้หลักการของการป้องกัน โดยพิจารณาถึงการควบคุมองค์ประกอบทั้งหมดที่มีผลกระทบต่อผลผลิต โดยเชื่อว่าถ้าองค์ประกอบต่างๆ ได้มาตรฐานที่กำหนดไว้ก็ย่อมได้ผลผลิตที่มีคุณภาพตามที่ต้องการ และเรียกแนวทางดังกล่าวนี้ว่าการประกันคุณภาพ (quality assurance) ซึ่งเป็นการทำให้เกิดความมั่นใจระหว่างผู้ผลิตและผู้ซื้อว่าสินค้าที่ผลิตออกมานั้นจะมีคุณภาพเป็นไปตามข้อตกลงที่ได้ทำกันไว้ (วรภัทร์ ภูเจริญ. 2541 :14)

นักบริหารการศึกษาได้นำหลักการบริหารของนักธุรกิจมาประยุกต์ใช้กับการบริหารการศึกษา รวมทั้งแนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพด้วย จึงมีการประกันคุณภาพการศึกษาขึ้น ซึ่งวิริยะ บุญยะนิवासน์ (2540 : 1) ได้กล่าวไว้ว่าการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นระบบที่สร้างความมั่นใจ พึงพอใจ ประทับใจ ต่อสังคมผู้ปกครอง ลูกค้า ว่าโรงเรียนสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ผู้จบการศึกษามีคุณภาพตามที่กำหนดไว้ และสอดคล้องกับ สงบ ลักษณะ (2541 : 2) ที่กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการวางแผนและการจัดการของผู้รับผิดชอบจัดการศึกษาที่จะได้รับประกันให้สังคมเชื่อมั่นว่า จะพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้ครบถ้วนตามมาตรฐานคุณภาพที่ระบุไว้ในหลักสูตรและตรงกับความมุ่งหวังของสังคม

กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาสามารถแยกออกได้เป็น 3 กระบวนการสำคัญ คือ (วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดมหาสารคาม. 2545 : 18)

1. การควบคุมคุณภาพภายใน (internal quality control) สถานศึกษาจะต้องจัดให้มีระบบและกลไกการควบคุมคุณภาพขององค์ประกอบต่างๆ ที่มีผลต่อคุณภาพของนักศึกษา และดำเนินการอย่างมีระบบ โดยใช้หลักการของการควบคุมคุณภาพที่เหมาะสม พร้อมทั้งมีระบบตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินการภายในสถานศึกษาด้วย

2. การตรวจสอบคุณภาพ (quality auditing) คือการตรวจสอบผลการดำเนินการของระบบและกลไกควบคุมคุณภาพที่สถานศึกษาจัดให้มีขึ้น โดยมีการตรวจสอบเชิงระบบ มุ่งเน้นการพิจารณาว่ามีระบบการควบคุมคุณภาพหรือไม่ และได้ใช้ระบบที่พัฒนาขึ้นเพียงใด มีขั้นตอนการดำเนินการที่จะทำให้เกิดเชื่อถือได้หรือไม่ว่าการจัดการศึกษาจะเป็นไปอย่างมีคุณภาพ ทั้งนี้ให้มุ่งเน้นการตรวจสอบในพันธกิจเป็นหลัก

3. การประเมินคุณภาพ (quality assessment) คือกระบวนการประเมินผลการดำเนินการของโปรแกรมวิชาและสาขาวิชาโดยภาพรวมว่าเมื่อได้ใช้ระบบการประกันคุณภาพหรือระบบควบคุมคุณภาพแล้ว ได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงคุณภาพมากน้อยเพียงใด

1.2 ความจำเป็นในการประกันคุณภาพในสถานศึกษา

Rajabhat Mahasarakham University

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาทุกระดับ โดยในมาตรา 47 กำหนดไว้ว่า

ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก

ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

และในมาตรา 48 กำหนดไว้ว่า

ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

จะเห็นได้ว่าสถานศึกษาทุกแห่งจะต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาของตนเองให้ได้มาตรฐาน ซึ่งหน่วยงานต่างๆ ที่มีสถานศึกษาในสังกัดก็ได้ดำเนินการจัดทำนโยบายและแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อให้สถานศึกษาดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 เช่น

ทบวงมหาวิทยาลัยได้ประกาศนโยบายและแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา ซึ่งมีสาระสำคัญ 6 ประการ คือ (สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย, 2542 : 2)

1. จะพัฒนาให้มีระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อเป็นเครื่องมือในการรักษามาตรฐานการศึกษา บนพื้นฐานของควมมีเสถียรภาพทางวิชาการและอิสระภาพในการดำเนินงาน ที่สังคมหรือหน่วยงานภายนอกเข้าไปตรวจสอบได้
2. จะส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาขึ้นภายในสถาบัน เพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา
3. ทบวงมหาวิทยาลัยจะกำหนดหลักและแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษาขึ้น เพื่อเป็นแนวทางเบื้องต้นในการดำเนินการ โดยแต่ละสถาบันอาจนำไปปรับปรุงหรือพัฒนาเพิ่มเติมให้เหมาะสม
4. ทบวงมหาวิทยาลัยจะจัดให้มีการตรวจสอบคุณภาพจากภายนอก (external quality audit)
5. ส่งเสริมให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งองค์กรวิชาชีพมีส่วนร่วมในกิจกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา
6. จัดให้มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการประกันคุณภาพการศึกษาต่อสังคมภายนอก

กระทรวงศึกษาธิการก็ได้จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาโดยได้กำหนดหลักการสำคัญในการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ 3 ประการ คือ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาแห่งชาติ, 2541 : 2-3)

1. รัฐกระจายอำนาจในการกำหนดนโยบายการบริหาร งานวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และทรัพยากรในจังหวัดและสถานศึกษาทุกระดับและทุกประเภท
2. รัฐสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน องค์กรปกครองท้องถิ่น ได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษา

3. โรงเรียนต้องแสดงภาระหน้าที่ความรับผิดชอบ ต่อนักเรียนและผู้ปกครอง ตามมาตรฐานที่กำหนด

1.3 ความเป็นมาของวิทยาลัยพลศึกษา

วันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ. 2476 มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยระเบียบราชการบริหารแห่งอาณาจักรสยาม พุทธศักราช 2476 กำหนดให้มีกรมพลศึกษาเป็นหน่วยงานหนึ่งในกระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่จัดการพลศึกษาของชาติ กรมพลศึกษาจึงได้ขอโอนโรงเรียนพลศึกษากลางซึ่งทำหน้าที่ผลิตครูพลศึกษามาอยู่ในความดูแล ต่อมาได้เปลี่ยนหลักสูตรใหม่ ใช้เวลาเรียนเต็มวัน 5 ปี รับนักเรียนเข้าอยู่ประจำ และใช้ชื่อว่าโรงเรียนฝึกหัดครูพลศึกษา ในปี 2500 ได้เปลี่ยนหลักสูตรใหม่เป็นหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง (พลศึกษา) และเปลี่ยนชื่อเป็นวิทยาลัยพลศึกษา (กรมพลศึกษา. 2536 : 1)

ในปี 2514 เริ่มขยายวิทยาลัยพลศึกษาไปสู่ส่วนภูมิภาค โดยจัดตั้งวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ขึ้นเป็นแห่งแรก และได้จัดตั้งเพิ่มขึ้นเรื่อยมาจนปัจจุบันมีวิทยาลัยพลศึกษาในสังกัดกรมพลศึกษารวม 17 แห่ง คือ

ภาคเหนือ มีวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดลำปาง วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดสุโขทัย และวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ รวม 4 แห่ง

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดมหาสารคาม วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดอุดรธานี วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ และวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดชัยภูมิ รวม 4 แห่ง

ภาคกลางมีวิทยาลัยพลศึกษากรุงเทพ ซึ่งเปลี่ยนชื่อจากวิทยาลัยพลศึกษาเดิมเมื่อปี 2522 วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดชลบุรี วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดอ่างทอง วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี และวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร รวม 5 แห่ง

ภาคใต้มีวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดยะลา วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดกระบี่ วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดชุมพร และวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดตรัง รวม 4 แห่ง

1.4 การประกันคุณภาพของสถานศึกษาในสังกัดกรมพลศึกษา

กรมพลศึกษาได้กำหนดให้สถานศึกษาแต่ละแห่งจัดให้มีการสัมมนาเพื่อให้นักเลขาฯ ตระหนักในความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษามาตั้งแต่ปีการศึกษา 2540 เพื่อเตรียมรองรับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามแนวโน้มของการร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และได้แต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาขึ้นชุดหนึ่งตั้งแต่วันที่ 5

มีนาคม 2542 เพื่อดำเนินการจัดอบรมผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของกรมพลศึกษา ในช่วงเดือนมิถุนายนถึงเดือนกันยายน 2542 คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาได้สร้างเครื่องมือตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยพลศึกษาเพื่อใช้ เป็นแนวทางในการตรวจสอบว่าวิทยาลัยพลศึกษามีการปฏิบัติตามระบบและกลไกที่กรมพลศึกษาได้กำหนดไว้ เครื่องมื่อดังกล่าวได้กำหนดปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาในวิทยาลัยพลศึกษารวม 14 ปัจจัย คือ (กรมพลศึกษา. 2542 : ภาคผนวก)

1. ปัจจัยที่ 1 ปรัชญา พันธกิจ เป้าหมาย และวัตถุประสงค์
2. ปัจจัยที่ 2 การบริหารและการจัดการ
3. ปัจจัยที่ 3 อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
4. ปัจจัยที่ 4 การเงินและงบประมาณ
5. ปัจจัยที่ 5 บุคลากรสนับสนุน
6. ปัจจัยที่ 6 หลักสูตร
7. ปัจจัยที่ 7 อาจารย์
8. ปัจจัยที่ 8 การจัดการเรียนการสอน
9. ปัจจัยที่ 9 แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้
10. ปัจจัยที่ 10 นักศึกษา
11. ปัจจัยที่ 11 กิจกรรมนักเรียนนักศึกษา
12. ปัจจัยที่ 12 การวิจัย
13. ปัจจัยที่ 13 การบริการชุมชน
14. ปัจจัยที่ 14 การติดตามและรายงานผล

เมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แล้ว กรมพลศึกษาก็ได้วางนโยบายเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดกรมพลศึกษาไว้รวม 5 ข้อ คือ (กรมพลศึกษา. 2543 : 10-15)

นโยบายข้อ 1 เร่งรัดให้มีการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วยมาตรฐาน การส่งเสริม การควบคุม การตรวจสอบ และการประเมินผลคุณภาพการจัดการศึกษา การบริหารและการจัดการ

นโยบายข้อ 2 เร่งรัดให้มีกลไกในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในทุกระดับ

นโยบายข้อ 3 เร่งดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดกรม
พลศึกษา ระยะแรกให้มุ่งเน้นคุณภาพผู้เรียน และผู้สำเร็จการศึกษา การบริหารและการจัดการ

นโยบายข้อ 4 เร่งรัดให้มีการพัฒนาความร่วมมือ ระหว่างสถานศึกษาสังกัดกรม
พลศึกษา องค์กรและหน่วยงานภายนอก เพื่อดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา

นโยบายข้อ 5 ส่งเสริมให้มีการนำข้อมูลข่าวสาร และผลจากกิจกรรมการประกัน
คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษามาเผยแพร่

ต่อมากรมพลศึกษาได้จัดตั้งสำนักงานประกันคุณภาพการศึกษาขึ้น โดยให้หน่วย
ศึกษานิเทศก์กรมพลศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบ เพื่อดำเนินการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการ
ศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยมีหน้าที่ดังต่อไปนี้ (กรมพลศึกษา. 2543 : 1)

1. จัดทำและประกาศมาตรฐานการศึกษาของกรมพลศึกษา ที่สอดคล้องกับ
มาตรฐานการศึกษาชาติ และบทบาทหน้าที่ของวิทยาลัยพลศึกษาและโรงเรียนกีฬา
2. จัดทำและพัฒนานโยบาย แผนงาน และแนวดำเนินงานประกันคุณภาพการ
ศึกษาของวิทยาลัยพลศึกษาและโรงเรียนกีฬา
3. กำกับ ดูแล ตรวจสอบ ทบทวน ติดตาม ส่งเสริม พัฒนา และเฝ้าระวังคุณภาพ
การศึกษาของวิทยาลัยพลศึกษาและ โรงเรียนกีฬา
4. สรุปรายงานและประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ
วิทยาลัยพลศึกษาและ โรงเรียนกีฬาได้รับทราบ เพื่อร่วมกันวางแผนพัฒนาให้มีมาตรฐานสูงขึ้น
5. รายงานผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยพลศึกษา
และโรงเรียนกีฬา ต่อกรมพลศึกษาและกระทรวงศึกษาธิการตามลำดับ
6. เสนอแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ ทบทวน ติดตาม ส่งเสริม พัฒนา และ
เฝ้าระวังคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยพลศึกษาและ โรงเรียนกีฬา

ต่อมาคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา กรมพลศึกษา ได้จัดดำเนินการสัมมนา
เพื่อทบทวนและปรับเปลี่ยนเครื่องมือในการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยพลศึกษา
ระหว่างวันที่ 25-30 มิถุนายน 2543 และได้กำหนดมาตรฐานในการตรวจสอบรวม 8 มาตรฐาน
คือ (วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดมหาสารคาม. 2544 : 2-4)

มาตรฐานที่ 1 ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ และแผนการ
ดำเนินงาน มี 2 มาตรฐานย่อย คือ

- 1.1 มีการกำหนดปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของ
วิทยาลัยอย่างชัดเจน

- 1.2 มีแผนการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ
- มาตรฐานที่ 2** การจัดการเรียนการสอน มี 6 มาตรฐานย่อย คือ
- 2.1 มีการบริหารหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ
 - 2.2 มีอาจารย์ที่มีคุณภาพ
 - 2.3 มีกระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ
 - 2.4 มีการพัฒนานักศึกษาให้มีคุณลักษณะตามที่กำหนด
 - 2.5 มีวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ
 - 2.6 มีแหล่งการเรียนรู้และทรัพยากรทั้งภายในและภายนอก
- มาตรฐานที่ 3** กิจกรรมนักศึกษา มี 3 มาตรฐานย่อย คือ
- 3.1 มีกิจกรรมเพื่อพัฒนานักศึกษา
 - 3.2 มีการจัดระบบอาจารย์ที่ปรึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ
 - 3.3 มีการให้บริการและสวัสดิการแก่นักศึกษา
- มาตรฐานที่ 4** การวิจัย มี 2 มาตรฐานย่อย คือ
- 4.1 มีนโยบายและแผนงานการวิจัย
 - 4.2 มีแหล่งทรัพยากรที่สนับสนุนและพัฒนาการวิจัย
- มาตรฐานที่ 5** การบริการชุมชน มี 2 มาตรฐานย่อย คือ
- 5.1 มีวัตถุประสงค์และแผนงานสอดคล้องกับนโยบายและความต้องการ
 - 5.2 มีกิจกรรมบริการชุมชนครอบคลุมการบริการทางวิชาการ
- มาตรฐานที่ 6** การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม มี 2 มาตรฐานย่อย คือ
- 6.1 มีการกำหนดนโยบายและแผนการดำเนินการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
 - 6.2 มีการให้ความร่วมมือกับท้องถิ่น
- มาตรฐานที่ 7** การบริหารงานและการจัดการ มี 5 มาตรฐานย่อย คือ
- 7.1 มีโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจน
 - 7.2 มีระบบการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ
 - 7.3 มีบุคลากรที่มีคุณภาพ
 - 7.4 มีระบบการบริหารการเงิน งบประมาณ และพัสดุ
 - 7.5 มีการจัดอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

มาตรฐานที่ 8 ระบบกลไกการประกันคุณภาพ มี 2 มาตรฐานย่อย คือ

8.1 มีระบบและกลไกการประกันคุณภาพภายใน

8.2 มีการเตรียมความพร้อมในการศึกษาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อรับการตรวจสอบและการประเมินคุณภาพโดยหน่วยงานภายนอก

หลังจากได้มีการประเมินคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยพลศึกษาแต่ละแห่งในปีการศึกษา 2544 แล้วคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา กรมพลศึกษา ก็ได้ปรับเปลี่ยนเกณฑ์ในการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยพลศึกษาอีกครั้งหนึ่ง โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ (วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดมหาสารคาม. 2545 : 25)

ด้านปัจจัย มี 6 มาตรฐาน (25 ตัวบ่งชี้) ได้แก่

มาตรฐานที่ 1 กำหนดปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ ของวิทยาลัยอย่างชัดเจน

มาตรฐานที่ 2 การบริหารหลักสูตร

มาตรฐานที่ 3 อาจารย์ผู้สอน

มาตรฐานที่ 4 อาจารย์ที่ปรึกษา

มาตรฐานที่ 5 บุคลากรผู้เกี่ยวข้อง

มาตรฐานที่ 6 แหล่งการเรียนรู้และทรัพยากรทั้งภายในและภายนอกสถาน

ศึกษา

ด้านกระบวนการ มี 7 มาตรฐาน (27 ตัวบ่งชี้) ได้แก่

มาตรฐานที่ 1 กระบวนการจัดการเรียนการสอน

มาตรฐานที่ 2 วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐานที่ 3 การวิจัย

มาตรฐานที่ 4 การบริการชุมชน

มาตรฐานที่ 5 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

มาตรฐานที่ 6 การบริหารงานและการจัดการ

มาตรฐานที่ 7 ระบบและกลไกการประกันคุณภาพภายใน

ด้านผู้เรียน มี 3 มาตรฐาน (19 ตัวบ่งชี้) ได้แก่

มาตรฐานที่ 1 มีกิจกรรมพัฒนานักศึกษา

มาตรฐานที่ 2 มีการประเมินนักศึกษา

มาตรฐานที่ 3 มีการให้บริการและสวัสดิการแก่นักศึกษา

1.5 ขั้นตอนการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา

กรมพลศึกษาได้เสนอแนะขั้นตอนในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยพลศึกษา โดยอาศัยแนวคิดของวงจรคุณภาพ PDCA ซึ่งผู้บริหารต้องมีความตระหนักในความสำคัญ ริเริ่ม และมีส่วนส่งเสริม สนับสนุน ให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมกันวางแผน ร่วมกันปฏิบัติ ร่วมกันตรวจสอบ และร่วมกันปรับปรุง โดยมีขั้นตอนต่างๆ รวม 8 ขั้นตอน คือ (กรมพลศึกษา. 2544 : 17-26)

ขั้นเตรียมความพร้อม

1. เตรียมความพร้อมของบุคลากรในวิทยาลัย
2. เตรียมสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก
3. แต่งตั้งกรรมการรับผิดชอบ

ขั้นดำเนินการ

4. วางแผนการปฏิบัติงาน
5. ปฏิบัติตามแผน
6. ตรวจสอบติดตาม
7. นำผลการตรวจติดตามมาปรับปรุงงาน

ขั้นสรุปรายงาน

8. จัดทำรายงานการศึกษาตนเองหรือรายงานประจำปี

การเตรียมความพร้อมของบุคลากรในวิทยาลัยพลศึกษา

เป็นการสร้างความตระหนักถึงคุณค่าของการประกันคุณภาพการศึกษาและการทำงานเป็นทีม ตลอดจนการพัฒนาความรู้และทักษะในการประกันคุณภาพการศึกษา ในขั้นตอนนี้สามารถทำได้โดย (กรมพลศึกษา. 2544 : 18)

1. จัดประชุมเพื่อสร้างความตระหนักโดยผู้นำหรือแกนนำของวิทยาลัย
2. เชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญมาปลุกจิตสำนึกของบุคลากรทุกคนให้เกิดการตื่นตัวในการพัฒนาตนเองและวิทยาลัย
3. ชี้แจงทำความเข้าใจบุคลากรทุกคนในวิทยาลัยให้รับทราบถึงความสำคัญและความจำเป็นในการประกันคุณภาพการศึกษา และร่วมมือร่วมใจในการดำเนินงานอย่างเต็มความสามารถ

4. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการให้แก่บุคลากรทุกคนในวิทยาลัย เกี่ยวกับภาพรวมของระบบประกันคุณภาพการศึกษา กรอบการบริหารงาน การกำหนดกรอบและวางแผนการประเมิน การสร้างเครื่องมือ การรวบรวมข้อมูล และการเขียนรายงานการศึกษาตนเอง
5. การศึกษาดูงานนอกสถานที่ในหน่วยงานที่ประสบความสำเร็จด้านการประกันคุณภาพการศึกษามาแล้ว

การเตรียมสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก

วิทยาลัยควรจัดห้องสำนักงานประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการเฉพาะ จัดสรรงบประมาณพร้อมด้วยวัสดุ อุปกรณ์ เอกสาร คำราต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้เกี่ยวข้องและผู้สนใจงานประกันคุณภาพการศึกษาได้ศึกษาค้นคว้า

การแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา

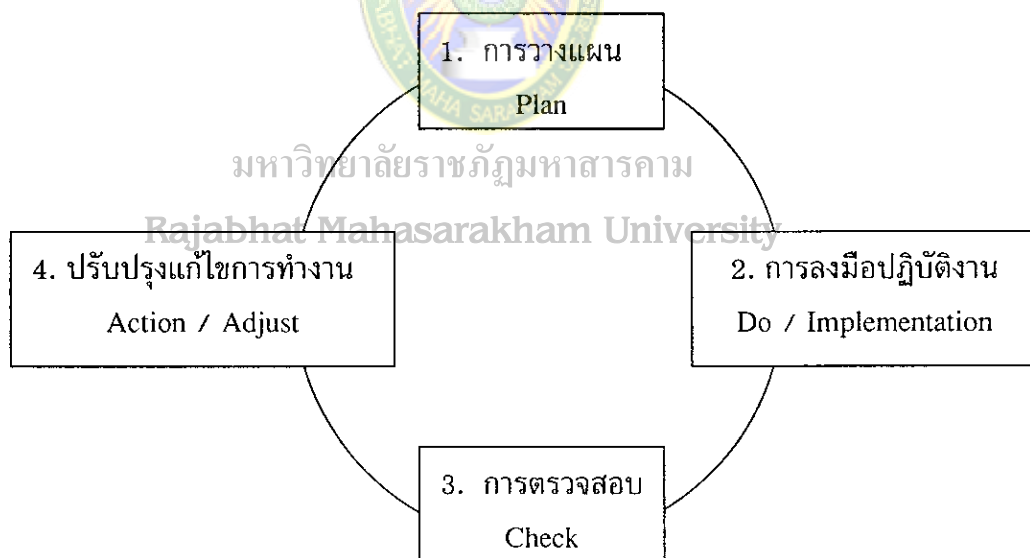
แม้ว่าการประกันคุณภาพการศึกษาจะเป็นภารกิจของบุคลากรทุกคนในวิทยาลัย แต่การดำเนินงานจะต้องมีผู้รับผิดชอบในการประสาน กำกับ ดูแล ช่วยเหลือ สนับสนุนให้ทุกฝ่ายทำงานร่วมกันและเชื่อมโยงกันเป็นทีม ผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการร่วมกับบุคลากรหลักในรูปของคณะกรรมการหรือคณะทำงาน ดังนี้ (กรมพลศึกษา. 2544 : 18-19)

1. หัวหน้างานประกันคุณภาพการศึกษาภายในวิทยาลัย ควรแต่งตั้งผู้ที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ด้านการจัดการศึกษาเป็นอย่างดีเป็นผู้รับผิดชอบ 1 คน
2. คณะกรรมการดำเนินงานต่างๆ ตามขั้นตอน ในระบบคุณภาพ เพื่อให้ครบทุกขั้นตอน ตามวงจรคุณภาพ PDCA ควรแต่งตั้งคณะกรรมการอย่างน้อย 3 ชุด คือ
 - 2.1 คณะกรรมการอำนวยการ มีหน้าที่กำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการ กำกับ ดูแล ตรวจสอบ ติดตาม และพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพ โดยให้ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ และหัวหน้างานประกันคุณภาพการศึกษา
 - 2.2 คณะกรรมการดำเนินงาน มีหน้าที่วางแผน ดำเนินงาน ตรวจสอบติดตาม และปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายและเป้าหมายของวิทยาลัย รวมทั้งจัดทำรายงานการศึกษาตนเอง โดยให้ประกอบด้วยผู้ช่วยผู้อำนวยการที่ได้รับมอบหมาย ผู้แทนฝ่ายๆ ละ 2 คน ผู้แทนอาจารย์อย่างน้อย 2 คน และหัวหน้างานประกันคุณภาพการศึกษา

2.3 คณะกรรมการตรวจสอบคุณภาพภายใน มีหน้าที่วางแผน เตรียมงาน และดำเนินการตรวจสอบคุณภาพภายใน และรายงานผลการตรวจสอบต่อผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยให้ประกอบด้วย บุคลากรภายในวิทยาลัยที่มีความรู้และประสบการณ์ ในการดำเนินงาน ภายในวิทยาลัยเป็นอย่างดี หรือผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมผู้ตรวจสอบคุณภาพภายในมาแล้ว ตาม จำนวนที่เหมาะสม

การดำเนินงาน

การดำเนินงานประกอบด้วย 4 ขั้นตอนตามวงจรการบริหารงานแบบ PDCA คือ การวางแผน การลงมือปฏิบัติ การตรวจสอบผลการปฏิบัติงานหรือการประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไขการทำงาน ดังแผนภูมิข้างล่าง (กรมพลศึกษา. 2544 : 20-21)

แผนภูมิที่ 1 วงจรการบริหารงานแบบ PDCA

วงจรการดำเนินงานเริ่มจากการวางแผนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นที่น่าพอใจตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ จากนั้นจึงนำแผนไปปฏิบัติ ระหว่างที่ปฏิบัติตามแผนต้องมีการตรวจสอบ ประเมินผลอยู่ตลอดเวลา ว่าได้ผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ มีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้าง หากพบปัญหาควรปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุ วัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ ผู้ปฏิบัติงานจึงจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถในการประเมินการปฏิบัติงานของตนเอง เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนางานให้มี ประสิทธิภาพดีขึ้น

การจัดทำรายงานการศึกษาตนเอง

รายงานการศึกษาตนเอง (self study report : SSR) เป็นเอกสารที่วิทยาลัยจัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรายงานผลการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาให้สาธารณชน รับทราบถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการศึกษาของวิทยาลัย และใช้เป็นเอกสาร ประกอบในการตรวจสอบคุณภาพหลังจากที่สถาบันได้ดำเนินการควบคุมคุณภาพและพร้อมที่จะรับการตรวจสอบคุณภาพจากภายนอก หรืออาจใช้เป็นส่วนหนึ่งของการติดตามการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัย รวมถึงการจัดทำรายงานประจำปีด้วยก็ได้

การศึกษาตนเองเป็นกระบวนการเรียนรู้ ติดตาม และตรวจสอบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาว่าได้ปฏิบัติตามภารกิจบรรลุผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด เป็นการทบทวน บทบาทหน้าที่การดำเนินงาน รวมไปถึงการตรวจสอบและประเมินตนเอง เป็นการวิพากษ์ วิเคราะห์ตนเอง ค้นหาปัญหาของตนเอง เพื่อหาแนวทางปรับปรุงแก้ไข ซึ่งกรมพลศึกษา (2544 : 23-24) ได้เสนอหลักสำคัญในการศึกษาตนเองไว้ดังต่อไปนี้

1. จัดให้มีผู้รับผิดชอบ
2. วางแผนการศึกษาตนเอง ให้สอดคล้องกับกระบวนการตรวจสอบคุณภาพจากภายนอก
3. การมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย
4. มีการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ ถูกต้อง และทันเวลา
5. เป็นกระบวนการสองทางทั้งจากบนสู่ล่างและจากล่างสู่บน
6. มีทรัพยากรสนับสนุนอย่างพอเพียง
7. มีการบูรณาการข้อมูลและผลงานวิจัยให้เห็นจุดอ่อนและจุดแข็งของฝ่ายต่างๆ
8. เป็นกระบวนการต่อเนื่อง ทำเป็นระยะๆ ไม่มีจุดจบ

1.6 การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการ

การมีส่วนร่วมในการบริหารองค์กรเป็นแนวคิดที่มุ่งจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานในองค์กร ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมมือในองค์กรที่ตนปฏิบัติงานอย่างเต็มใจ แทนเนนบอม (Tannenbaum, 1979 : 39) ได้แบ่งลักษณะการให้ผู้ได้บังคับบัญชา มีส่วนร่วมในการตัดสินใจไว้ดังนี้

1. ผู้บริหารตัดสินใจเองแล้วแจ้งให้ทราบ ผู้บริหารแบบนี้อาจคำนึงถึงหรือไม่คำนึงถึงว่าผู้ใต้บังคับบัญชาจะมีความรู้สึกอย่างไรต่อการตัดสินใจของเขา แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดคือผู้บริหารประเภทนี้จะไม่เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้แสดงความคิดเห็นใดๆ หรือให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจแต่ประการใด

2. ผู้บริหารตัดสินใจเอง แล้วชี้แจงให้ผู้ใต้บังคับบัญชายอมรับผลการตัดสินใจ แบบนี้ต่างจากแบบที่ 1 ว่าแทนที่จะแจ้งให้ทราบก็เปลี่ยนมาใช้ศิลปะในการเกลี้ยกล่อมให้ยอมรับการตัดสินใจ โดยชี้ให้เห็นว่าถ้ากระทำตามที่ตัดสินใจแล้วจะเกิดประโยชน์ต่อผู้ใต้บังคับบัญชา และต่อองค์กรอย่างไร

3. ผู้บริหารตัดสินใจเองและขอทราบความคิดเห็นจากผู้ใต้บังคับบัญชา ในแบบนี้ผู้บริหารพยายามให้ผู้ใต้บังคับบัญชายอมรับการตัดสินใจโดยให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้รับทราบว่าคุณผู้บริหารมีความตั้งใจอย่างไร และให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีโอกาสสอบถามปัญหาที่สงสัย

4. ผู้บริหารตัดสินใจเองและพร้อมจะปรับแก้ตามความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชาได้บ้าง แบบนี้ผู้บริหารอาจเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจใหม่หากได้ข้อมูลที่ดีกว่า แต่ความคิดริเริ่มและการตัดสินใจยังอยู่ที่ผู้บริหาร

5. ผู้บริหารยอมรับฟังข้อเสนอแนะจากผู้ใต้บังคับบัญชาก่อนที่จะตัดสินใจ แบบนี้ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อแก้ปัญหาที่ผู้บริหารเสนอ จากนั้นผู้บริหารจะนำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ มาประกอบการพิจารณาตัดสินใจ

6. ผู้บริหารร่วมกับคณะกรรมการหรือผู้ใต้บังคับบัญชาทำการตัดสินใจ หมายถึงผู้บริหารมอบปัญหาและข้อจำกัดให้แก่กลุ่มผู้ใต้บังคับบัญชาไปตัดสินใจ โดยที่ตนเองอาจเป็นสมาชิกในกลุ่มที่ร่วมพิจารณาตัดสินใจด้วยก็ได้

7. ผู้บริหารมอบหมายให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำการตัดสินใจในขอบเขตที่กำหนด หมายถึงผู้บริหารเป็นผู้กำหนดว่าใครบ้างที่จะเป็นผู้ตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหานั้นๆ และเมื่อมีการตัดสินใจอย่างไรแล้วผู้บริหารจะยอมรับการตัดสินใจนั้น

ประยูร ศรีประสาธน์ (2540 : 201-254) ได้กล่าวไว้ว่าการจัดกลุ่มตัดสินใจแบบมีส่วนร่วม ทำได้ 3 ลักษณะ คือ การรับฟังความคิดเห็น การใช้เสียงส่วนใหญ่ และการใช้มติเอกฉันท์ และได้เสนอแนะบทบาทของผู้บริหารไว้ดังต่อไปนี้

1. การจัดกลุ่มรับฟังความคิดเห็น ใช้ในกรณีที่ผู้บริหารเป็นผู้กำหนดปัญหา ระบุทางเลือกและผลที่จะได้รับจากทางเลือกแต่ละทาง แต่อยากจะได้รับฟังข้อคิดเห็น ปฏิกริยา และ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการตัดสินใจและทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด กรณีดังกล่าวจะใช้ได้ผลเมื่อผู้บริหารเป็นที่ยอมรับของบุคลากร ผู้บริหารจะต้องวางตัวเป็นกลางและรับฟังความคิดเห็นของทุกคน

2. การใช้เสียงส่วนใหญ่ ผู้บริหารจะต้องมั่นใจว่าเสียงส่วนใหญ่ของที่ประชุมไม่ก่อให้เกิดความแตกแยกในกลุ่ม และต้องเปิดโอกาสให้เสียงส่วนน้อยได้แสดงความคิดเห็น ก่อนจะหาข้อยุติจากที่ประชุมด้วยการลงมติ ผู้บริหารจะต้องวางตัวเป็นกลางและอำนวยความสะดวกแก่บุคลากรในการตัดสินใจบนพื้นฐานของข้อมูลเดียวกันและตรงกัน

3. การใช้มติเอกฉันท์ มีจุดมุ่งหมายสำคัญที่จะให้ได้รับความเห็นพ้องต้องกัน ผู้บริหารจะเป็นผู้นำการอภิปรายเพื่อทำให้เกิดความเห็นที่คล้ายคลึงกัน อันจะนำไปสู่การเห็นพ้องต้องกัน ผู้บริหารจะต้องพยายามผสมผสานความคิดเห็นต่างๆ เข้าด้วยกันและจัดทำทางเลือกที่ผู้เข้าประชุมสามารถตกลงกันได้

ธรรมรส โชติคุณุช (2540 : 224-237) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการไว้ว่า

1. มนุษย์เรามีความคิดเห็นและมีความผูกพันกับหน่วยงานที่ตนปฏิบัติงานอยู่ ความเจริญก้าวหน้าหรือล้มเหลวขององค์กรย่อมมีผลกระทบต่อสมาชิกในองค์กรด้วยเสมอ ดังนั้นสมาชิกในองค์กรจึงย่อมมีความรู้สึกนึกคิดและปรารถนาที่จะได้มีส่วนร่วมในการบริหารองค์กร แม้เพียงการแสดงและรับฟังความคิดเห็นก็จะเกิดความรู้สึกว่าได้มีส่วนร่วมในองค์กร

2. การมีส่วนร่วมช่วยให้เกิดการยอมรับในเป้าหมาย นอกจากจะช่วยให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็นแล้วยังทำให้เกิดความช่วยเหลือเกื้อกูลต่อกันระหว่างสมาชิกในองค์กร และความร่วมมือกันจะแผ่ขยายไปทั่วองค์กร ซึ่งจะทำให้สมาชิกทั้งองค์กรมีเป้าหมายเดียวกัน การมีส่วนร่วมเป็นการยินยอมพร้อมที่จะปฏิบัติด้วยความเต็มใจ ซึ่งผลทางใจนั้นมีการยอมรับสนับสนุนและมีผลต่อการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่

3. การมีส่วนร่วมช่วยให้เกิดความสำนึกในหน้าที่รับผิดชอบ การที่บุคคลได้แสดงความคิดเห็นและยอมรับในเป้าหมายเดียวกันจะช่วยกระตุ้นให้บุคคลเกิดความสำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบต่อการทำงานในองค์กรนั้น ทำให้สมาชิกให้ความร่วมมือร่วมใจและร่วมรับผิดชอบในสิ่งที่กลุ่มร่วมกันสร้างสรรค์ขึ้นมาอย่างเต็มที่

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการตัดสินใจและทางเลือกที่เหมาะสมที่สุด กรณีดังกล่าวจะใช้ได้ผลเมื่อผู้บริหารเป็นที่ยอมรับของบุคลากร ผู้บริหารจะต้องวางตัวเป็นกลางและรับฟังความคิดเห็นของทุกคน

2. การใช้เสียงส่วนใหญ่ ผู้บริหารจะต้องมั่นใจว่าเสียงส่วนใหญ่ของที่ประชุมไม่ก่อให้เกิดความแตกแยกในกลุ่ม และต้องเปิดโอกาสให้เสียงส่วนน้อยได้แสดงความคิดเห็น ก่อนจะหาข้อยุติจากที่ประชุมด้วยการลงมติ ผู้บริหารจะต้องวางตัวเป็นกลางและอำนวยความสะดวกแก่บุคลากรในการตัดสินใจบนพื้นฐานของข้อมูลเดียวกันและตรงกัน

3. การใช้มติเอกฉันท์ มีจุดมุ่งหมายสำคัญที่จะให้ได้รับความเห็นพ้องต้องกัน ผู้บริหารจะเป็นผู้นำการอภิปรายเพื่อทำให้เกิดความเห็นที่คล้ายคลึงกัน อันจะนำไปสู่การเห็นพ้องต้องกัน ผู้บริหารจะต้องพยายามผสมผสานความคิดเห็นต่างๆ เข้าด้วยกันและจัดทำทางเลือกที่ผู้เข้าประชุมสามารถตกลงกันได้

ธรรมรส โชติคุณุช (2540 : 224-237) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการไว้ว่า

1. มนุษย์เรามีความคิดเห็นและมีความผูกพันกับหน่วยงานที่ตนปฏิบัติงานอยู่ ความเจริญก้าวหน้าหรือล้มเหลวขององค์กรย่อมมีผลกระทบต่อสมาชิกในองค์กรด้วยเสมอ ดังนั้นสมาชิกในองค์กรจึงย่อมมีความรู้สึกนึกคิดและปรารถนาที่จะได้มีส่วนร่วมในการบริหารองค์กร แม้เพียงการแสดงและรับฟังความคิดเห็นก็จะเกิดความรู้สึกว่าได้มีส่วนร่วมในองค์กร

2. การมีส่วนร่วมช่วยให้เกิดการยอมรับในเป้าหมาย นอกจากจะช่วยให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็นแล้วยังทำให้เกิดความช่วยเหลือเกื้อกูลต่อกันระหว่างสมาชิกในองค์กร และความร่วมมือกันจะแผ่ขยายไปทั่วองค์กร ซึ่งจะทำให้สมาชิกทั้งองค์กรมีเป้าหมายเดียวกัน การมีส่วนร่วมเป็นการยินยอมพร้อมที่จะปฏิบัติด้วยความเต็มใจ ซึ่งผลทางใจนั้นมีการยอมรับสนับสนุนและมีผลต่อการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่

3. การมีส่วนร่วมช่วยให้เกิดความสำนึกในหน้าที่รับผิดชอบ การที่บุคคลได้แสดงความคิดเห็นและยอมรับในเป้าหมายเดียวกันจะช่วยกระตุ้นให้บุคคลเกิดความสำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานในองค์กรนั้น ทำให้สมาชิกให้ความร่วมมือร่วมใจและร่วมรับผิดชอบในสิ่งที่กลุ่มร่วมกันสร้างสรรค์ขึ้นมาอย่างเต็มที่

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 งานวิจัยในประเทศ

ในด้านความต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของบุคลากรในสถานศึกษา ได้มีผู้ทำการวิจัยไว้หลายราย เช่น

ชัยวัฒน์ เรืองวานิชยกุล (2531 : 69) ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 พบว่า

1. ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าควรให้อาจารย์มีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการในงานวิชาการ และงานกิจการนักเรียน ในระดับผู้บริหารกับคณะกรรมการหรือกลุ่มอาจารย์ทำการตัดสินใจ งานบุคลากร งานเกี่ยวกับชุมชนและการประชาสัมพันธ์โรงเรียน งานอาคารสถานที่ ธุรการ การเงิน และการให้บริการ อาจารย์ควรมีส่วนร่วมในระดับผู้บริหารตัดสินใจเอง และยอมรับฟังข้อเสนอแนะจากอาจารย์ก่อนตัดสินใจ

2. อาจารย์มีความคิดเห็นว่าอาจารย์ควรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการในงานวิชาการและงานกิจการนักเรียน ในระดับผู้บริหารยอมรับฟังข้อเสนอแนะจากอาจารย์ก่อนตัดสินใจ ส่วนงานบริหารบุคลากร งานเกี่ยวกับชุมชนและการประชาสัมพันธ์โรงเรียน งานอาคารสถานที่ ธุรการ การเงิน และการให้บริการ อาจารย์ควรมีส่วนร่วมในระดับผู้บริหารตัดสินใจเองและพร้อมจะปรับแก้ตามความคิดเห็นของอาจารย์ได้บ้าง

3. ผู้บริหารและอาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการของอาจารย์ในการบริหารการศึกษาแตกต่างกัน

สุภาพ เจริญสวัสดิ์ (2532 : 90-91) ได้ศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาในวิทยาลัยพลศึกษาทั่วประเทศ พบว่า

1. อาจารย์วิทยาลัยพลศึกษาต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับภารกิจการบริหารการศึกษาในระดับมาก

2. อาจารย์วิทยาลัยพลศึกษาเพศชายต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับภารกิจการบริหารการศึกษาในระดับมาก

3. อาจารย์วิทยาลัยพลศึกษาเพศหญิงต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับภารกิจการบริหารการศึกษาในระดับปานกลาง

4. อาจารย์วิทยาลัยพลศึกษาเพศชายและเพศหญิงต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับภารกิจการบริหารการศึกษาไม่แตกต่างกัน

5. อาจารย์วิทยาลัยพลศึกษาที่มีวุฒิพลศึกษาต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับภารกิจการบริหารการศึกษาในระดับมาก

6. อาจารย์วิทยาลัยพลศึกษาที่มีวุฒิอื่นที่ไม่ใช่พลศึกษาต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับภารกิจการบริหารการศึกษาในระดับปานกลาง

7. อาจารย์วิทยาลัยพลศึกษาที่มีวุฒิพลศึกษากับอาจารย์ที่มีวุฒิอื่นที่ไม่ใช่พลศึกษาต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับภารกิจการบริหารการศึกษาไม่แตกต่างกัน

8. อาจารย์วิทยาลัยพลศึกษาที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งต่ำกว่า 10 ปี ต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับภารกิจการบริหารการศึกษาในระดับปานกลาง

9. อาจารย์วิทยาลัยพลศึกษาที่มีประสบการณ์ในตำแหน่ง 10 ปี ขึ้นไป ต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับภารกิจการบริหารการศึกษาในระดับมาก

10. อาจารย์วิทยาลัยพลศึกษาที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งต่ำกว่า 10 ปี กับ 10 ปี ขึ้นไป ต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับภารกิจการบริหารการศึกษาไม่แตกต่างกัน

Rajabhat Mahasarakham University

สุมาลย์ สุรมณี (2536 : 100—101) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับภารกิจการบริหาร โรงเรียนของครู-อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม พบว่า

1. ครู-อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม มีความต้องการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับภารกิจการบริหาร โรงเรียน อยู่ในระดับมาก ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน

2. ครู-อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม เพศชายและหญิง มีความต้องการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับภารกิจการบริหาร โรงเรียน ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยครู-อาจารย์เพศชายมีระดับความต้องการมีส่วนร่วมมากกว่าเพศหญิง ยกเว้นการตั้งเกณฑ์สำหรับแก้ปัญหา เพื่อพิจารณาทางเลือกไม่แตกต่างกัน

3. ครู-อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ที่มีวุฒิต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับภารกิจการบริหาร โรงเรียน ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการที่

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยที่ครู-อาจารย์ที่มีวุฒิสูงกว่าปริญญาตรีมีความต้องการสูงกว่า

ยงยุทธ โชคพระสมบัติ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหาร โรงเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า

1. ความต้องการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหาร โรงเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ รวมทุกด้านและในแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจำแนกตาม เพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ พบว่า รวมทุกด้านและในแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก ยกเว้นการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการที่อาจารย์เพศหญิง และอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งต่ำกว่า 10 ปี มีความต้องการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง

2. เปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหาร โรงเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ ระหว่างเพศชายและเพศหญิง พบว่าอาจารย์เพศชายมีระดับความต้องการมากกว่าเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญ

3. เปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหาร โรงเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ ระหว่างอาจารย์ที่มีวุฒิก่อนปริญญาตรีกับอาจารย์ที่มีวุฒิก่อนปริญญาตรี และระหว่างอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งต่ำกว่า 10 ปีกับอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่ง 10 ปี ขึ้นไป พบว่ามีระดับความต้องการไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ธิดาวรรณ นาคเสน (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการบริหารงาน โรงเรียนมัธยมศึกษา ของครู-อาจารย์ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี พบว่า

1. ครู-อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี โดยส่วนรวม และจำแนกตามเพศและขนาดโรงเรียน มีความต้องการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการบริหารงาน โรงเรียนมัธยมศึกษา โดยภาพรวมและเป็นรายหมวดทั้งหมดอยู่ในระดับมาก ยกเว้นครู-อาจารย์โดยภาพรวมมีความต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในหมวดงานธุรการอยู่ในระดับปานกลาง

2. ครู-อาจารย์พิเศษฯ มีความต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจโดยภาพรวมและรายหมวดทั้ง 7 หมวด มากกว่าครู-อาจารย์พิเศษฯ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

3. ครู-อาจารย์ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจโดยภาพรวมและเป็นรายหมวด 3 หมวด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนที่เหลืออีก 4 หมวด มีความต้องการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจไม่แตกต่างกัน

ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ได้มีผู้ทำการวิจัยไว้ไม่มากนัก เช่น

ชัชวาลย์ ป้อมไชยา (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการดำเนินงานการบริหารระบบคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสกลนคร พบว่า

1. การดำเนินงานตามกระบวนการบริหารระบบคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสกลนคร โดยส่วนรวมมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน คือการจัดทำแผนและโครงการพัฒนา การจัดองค์กรบริหารคุณภาพ การกำหนดเป้าหมายและนโยบายของโรงเรียน และการดำเนินงานตามแผน นอกจากนี้มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารระบบคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสกลนคร ตามขนาดของโรงเรียน โดยส่วนรวม พบว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีระดับการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าระดับการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 อยู่ 2 ด้าน คือ การกำหนดเป้าหมายและนโยบายของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนขนาดเล็กมีการปฏิบัติงานมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ และการนิเทศติดตามผล ซึ่งโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางมีการปฏิบัติงานมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่

สุพัฒน์ พรหมวัง (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร พบว่า

1. ครูโดยส่วนรวมและจำแนกตามสถานภาพตำแหน่งและขนาดโรงเรียน มีสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโดยส่วนรวมและรายด้านทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นผู้บริหารโรงเรียนมีสภาพการดำเนินงานด้านควบคุมคุณภาพการศึกษาในการพัฒนาเข้าสู่มาตรฐานอยู่ในระดับมาก

2. ครูโดยส่วนรวมและจำแนกตามสถานภาพตำแหน่งและขนาดโรงเรียน มีปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโดยส่วนรวม และรายด้านทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง

3. ครูที่มีสถานภาพตำแหน่งต่างกันและครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีสภาพการดำเนินงานไม่แตกต่างกัน และไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพตำแหน่งกับขนาดโรงเรียนต่อสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา

4. ครูที่มีสถานภาพตำแหน่งต่างกัน มีปัญหาในการดำเนินงานโดยส่วนรวม และรายด้านทั้ง 4 ด้านไม่แตกต่างกัน แต่ผู้บริหารโรงเรียนมีปัญหาการดำเนินงานด้านการควบคุมคุณภาพการศึกษาในการพัฒนาเข้าสู่มาตรฐานมากกว่าครูวิชาการโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันมีปัญหาการดำเนินงานรายด้าน 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลางมีปัญหาการดำเนินงานโดยส่วนรวมและรายด้าน 2 ด้าน คือ ด้านการควบคุมคุณภาพการศึกษาในการกำหนดมาตรฐานโรงเรียน และในการพัฒนาเข้าสู่มาตรฐาน มากกว่าครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก และครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหาการดำเนินงานมากกว่าครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก ในด้านการควบคุมคุณภาพการศึกษาในการกำหนดมาตรฐานโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

สันติ สุยโพธิ์น้อย (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติตามมาตรฐานการศึกษา ด้านกระบวนการจัดการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า

1. ผู้บริหารโรงเรียนโดยส่วนรวม มีการปฏิบัติตามมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการจัดการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยภาพรวมและเป็นรายด้าน 3 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชนในการพัฒนาการศึกษา ด้านส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร ครู ตามความจำเป็นและเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ และด้านมีการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตร ความต้องการของผู้เรียน และท้องถิ่น ส่วนที่เหลืออีก 3 ด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2. ผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดกลางมีการปฏิบัติตามมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการจัดการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยภาพรวมและเป็นรายด้าน 3 ถึง 4 ด้านอยู่ในระดับมาก และมีการปฏิบัติในอีก 2 ถึง 3 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชนในการพัฒนาการ

ศึกษา ด้านส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร ครู ตามความจำเป็นและเหมาะสม อย่างสม่ำเสมอ และด้านมีการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตร ความต้องการของผู้เรียน และท้องถิ่น แต่ผู้บริหารในโรงเรียนขนาดเล็กมีการปฏิบัติโดยภาพรวมและรายด้านทั้ง 6 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง

3. ผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีการปฏิบัติตามมาตรฐานการศึกษา ด้านกระบวนการจัดการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยภาพรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่มีการปฏิบัติโดยภาพรวมและด้านมีการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตร ความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น มากกว่าผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลางมีการปฏิบัติในด้านมีการจัดองค์กร โครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบครบวงจรให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา และด้านมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียน มากกว่าผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก และผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่มีการปฏิบัติในด้านส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร ครู ตามความจำเป็นและเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ มากกว่าผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก

2.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

ฟาวเลอร์ (Fowler. 1986 : 3204-A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการกับขวัญกำลังใจในการทำงานของครู อาจารย์ ในโรงเรียนประถมศึกษา ในรัฐต่างๆ ทางภาคตะวันออกเฉียงใต้ของสหรัฐอเมริกา เกี่ยวกับงานการบริหารการศึกษา 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านกิจการนักเรียน ด้านบุคลากร ด้านทรัพยากร และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน พบว่า

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับขวัญกำลังใจในการทำงาน
2. ครู-อาจารย์ในโรงเรียนที่เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการกับครู-อาจารย์โรงเรียนที่ไม่เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการ มีขวัญและกำลังใจในการทำงานแตกต่างกัน

โฮกแลนด์ (Hoagland. 1986 : 3550-A) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา เกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการของผู้

บริหารโรงเรียน จากผู้บริหารและครู-อาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในรัฐอิลลินอยส์ พบว่าผู้บริหารและครู-อาจารย์ที่มีอายุ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการแตกต่างกัน

ราห์มัน (Rahman. 1986 : 1448-A) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการของผู้บริหารในมหาวิทยาลัย ในซาอุดีอาระเบีย โดยศึกษารายกรณีมหาวิทยาลัย King Faisal University โดยศึกษาการตัดสินใจสั่งการเกี่ยวกับงาน 3 ประเภท คือ การตัดสินใจเมื่อผู้ได้บังคับบัญชาเสนอขึ้นมา การตัดสินใจเกี่ยวกับงานประจำ และการตัดสินใจที่ผู้บริหารมีความคิดสร้างสรรค์ขึ้นมาเอง พบว่า

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการของผู้บริหารเกี่ยวกับงานทั้ง 3 ประเภทแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ผู้บริหารระดับสูงมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการมากกว่าผู้บริหารระดับ ต่ำกว่า

จากเอกสารและการวิจัยที่กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่าการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญอย่างมาก ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาจะประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับความเข้าใจและการร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษาเป็นอย่างมาก ดังนั้นระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาจึงควรเปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษาได้มีส่วนร่วมรับรู้ กำหนดนโยบายและแนวทางในการปฏิบัติ ตลอดจนลงมือปฏิบัติด้วย ขณะเดียวกันการที่บุคลากรจะปฏิบัติงานอย่างเต็มใจและมีประสิทธิภาพก็ขึ้นอยู่กับขวัญและกำลังใจ ซึ่งผลการวิจัยที่ผ่านมาส่วนใหญ่จะแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารและครู-อาจารย์ในสถานศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกันเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการดำเนินงาน การเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการจะทำให้ขวัญดีขึ้นอย่างมาก